

בע"ה
שמחה, שכבה צעירה
מתבוננים ובונים, ולשמחה זו מה היא עושה
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

12. ולשמחה זו - מה היא עושה?

מתבוננים ובונים

שכבה צעירה

הרציונאל

"ככל שפחות שמחים - כך יותר חוגגים" (מתוך השיר "מדינה חמה", אורן נאמן).
אכן, יש גם שמחה מסוכנת, ללא גבולות, הפוגעת במי שחווה אותה. ביחידה זו נעמוד על גבולות השמחה. נלמד אודות שמחה חיצונית שנראית משכרת אך למעשה היא משקרת. "מפני שכך טבע האדם הוא, לאהוב שמחה ושאון עליזים, להמתיק חייו הריקים כשהוא איש המוני אשר התורה והחכמה לא ישמחו נפשו" (הרב קוק, עין אי"ה, שבת ע"א).
"ולא נצטוונו על ההוללות והסכלות, אלא על השמחה שיש בה עבודת יוצר הכול, שנאמר "פַּתַּח אֶפְסָר לֹא עֲבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב" (דברים כ"ח, מ"ז). הא למדת שהעבודה בשמחה. ואי אפשר לעבוד את ה' לא מתוך שחוק, ולא מתוך קלות ראש, ולא מתוך שכרות" (רמב"ם הלכות יום טוב, פרק ו' הלכה י"ט).
במהלך השיעור התלמידים יקבלו דפי מקורות מאוירים המציגים מקרים בהם השמחה אינה ראויה. יהיה עליהם להחליט אם רצונם להצטרף ל"שמחה" ומהו הפגם בשמחה זו.

המטרות

- התלמידים יוכשרו לזהות סוגי שמחה שאינם ראויים.
- התלמידים ילמדו להתרחק משמחה פסולה זו.

מבנה השיעור

פתיחה: משנכנס אדר (מליאה)
שלב א': שמחה מקורית (מליאה)
שלב ב': מתקני הסיפורים (קבוצות)
שלב ג': סוף טוב הכול טוב (מליאה)
סיכום: שמחה נכונה - שמחה בתבונה (מליאה)

ההכנות הנדרשות

- יש לצלם בהגדלה את נספח 1 (קטעי מקורות ואיורים תואמים) לשם תלייה על הלוח.
- יש לצלם פעמיים את נספח 2 (מתקני הסיפורים) ולגזור על פי הסימון.

מהלך השיעור

פתיחה: משנכנס אדר (מליאה)

- נאמר לתלמידים: בשיעורים האחרונים למדנו על חשיבות השמחה. בשיעור היום נעסוק דווקא בבעיות העוללות להיווצר כתוצאה משמחה שמתבצעת בצורה שאינה נכונה.

בע"ה
שמחה, שכבה צעירה
מתבוננים ובונים, ולשמחה זו מה היא עושה
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

- נזמין את התלמידים להאזין לסיפור הבא שידגים את העניין.

"שלום", אמר רונן ונכנס הביתה כשילקוט בית הספר תלוי על כתפו.
"מה נשמע?" שאלה אימו שבדיוק עסקה בהכנת ארוחת הצהריים. "איך היה היום בבית הספר?
הייתה לכם פעילות מיוחדת לכבוד ראש-חודש אדר?"
"בטח!" ענה רונן בהתלהבות. "איזה כיף היה, לא למדנו אפילו שיעור אחד לפי המערכת ואין לנו
שום שיעורי בית".
"אז מה כן עשיתם?" חזרה אימא ושאלה, תוך שהיא דופקת עם הפטיש על השניצלים המונחים
על קרש העץ.
"קודם כל התפללנו במשך כל השיעור הראשון, ובכוונה התפללנו לאאאט לאאאט, גם כי זאת
תפילת ראש חודש עם הלל ושירים אבל גם כי רצינו שלא יישאר זמן ללמוד. אחר כך הייתה
הרקדה והפסקה פעילה שהמשיכה גם לשיעור שאחריה ואז היה לנו שיעור עם רב בית הספר
בנושא "משנכנס אדר מרבין בשמחה".
אמו של רונן החליטה לעצור לרגע את הדפיקות על חזה העוף כדי לשמוע יותר טוב את דבריו של
בנה. "יפה, נשמע מעניין. ומה אמר לכם הרב?"
"הרב דיבר על כך שהשמחה היא דבר מאווד מאווד חשוב. כשאנחנו שמחים אנחנו מראים
שיש לנו אמונה בה', שהוא אוהב אותנו ודואג לנו. בקיצור זה ממש חשוב להיות שמחים. לכן
תכננו אני ועוד כמה ילדים בכתה כל מיני פעילויות מיוחדות ליום השני של ראש חודש אדר כדי
סיהיה לנו ממששש, אבל ממששש שמח".
"כמו מה לדוגמא?" הסתקרנה האם.
"טוב אז ככה: מחר על הבוקר הולכים לספר כל פעם לילד אחר שהמנהל קורא לו בדחיפות.
כשהוא יחזור מחדר המנהל נשיר לו כולם יחד "פתי מאמין לכל דבר...". רגע אימא, אולי אני יכול
לקחת את הדרבוקה ואז גם ננגן תוך כדי השיר, מה את אומרת? זה ממש יוסיף לשמחה - נכון?"
אימא קימטה את המצח וניסתה לומר שהיא לא כל-כך בטוחה אבל רונן המשיך והסביר:
"חוץ מזה שגם את המנהל זה ישגע, אבל זה עוד לא הכול. להפסקת האוכל ארגנו מלחמת אוכל
שכמותה עוד לא הייתה בבית-הספר... דרך אגב, אני יכול לקנות בקבוק קטשופ במכולת? אין כמו
השפריץ שלו כדי להחזיר לאלו שינסו לזרוק עלי את הביצים. את מצליחה לדמיין איזו אוירה
שמחה תהיה בכתה?" רונן היה סמוק מרוב התלהבות.
אימא שוב ניסתה להסביר: "תראה רונן, אני חושבת שכשהרב דיבר על שמחה..."
"רגע, חכי, עוד לא שמעת הכול!" רונן קטע את דבריה בהתלהבות. "השיא של היום - תחרות
האומץ. בסוף היום נעמוד בשורה ליד הכביש ונבדוק מי יצליח לעצור הכי הרבה מכוניות נוסעות
על ידי זה שהוא יקפוץ לפנין ויצעק "משנכנס אדר מרבין ב...".
בווים!!! אימא הכתה עם פטיש השניצלים על קרש העץ בעוצמה רבה כל כך שרונן השתק מיד.
המבט שהוא ראה בעיניה של אמו הבהיר לו שהתכניות שלו לא ממש שמחו אותה...

- נשאל את התלמידים: אלו בעיות עלו בסיפור? נאזין למספר תשובות (לדוגמא: ניצול השמחה לביטול תורה, פגיעה בזולת, השחתה, הסתכנות).

שלב א': שמחה מקורית (מליאה)

בע"ה
שמחה, שכבה צעירה
מתבוננים ובוני, ולשמחה זו מה היא עושה
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

- נסביר לתלמידים כי עתה נמצא מקורות מהתורה ומדברי חז"ל הקשורים לבעיות שהעלנו.
- נתלה את נספח 1 א' (קטעי מקורות) בצידו הימני של הלוח ואת נספח 1 ב' (איורים תואמים) משמאל למקורות.
- נקריא כל מקור, נבקש מהתלמידים להסביר את תוכנו ולנחש איזה מבין האיורים מתאים לאותו מקור.
- נסכם ונאמר כי ראינו ממקורות אלו ארבעה דברים שחשוב לשמור ולהקפיד עליהם בשעת השמחה: לשמור על עצמנו, להישמר מפגיעה בזולת, להקפיד על קיום המצוות ולהיזהר מהשחתה.

שלב ב': מתקני הסיפורים (קבוצות)

- נאמר לתלמידים: כעת נתחלק לקבוצות. כל קבוצה תקבל סיפור על אנשים שרצו לשמוח אך עשו זאת בדרך לא נכונה. על חברי הקבוצה להחליט מה הייתה הטעות ולהציע סוף חדש וחיובי.
- נחלק את הכיתה ל-4-8 קבוצות.
- נחלק לכל קבוצה סיפור אחד מתוך נספח 2 (מתקני הסיפורים). יתכן ושתי קבוצות תקבלנה את אותו הסיפור. הקבוצה עובדת על-פי ההוראות הרשומות בדף.
- נציע לקבוצות להכין הצגה כסוף חדש לסיפור.

שלב ג': סוף טוב הכול טוב (מליאה)

- נקריא את הסיפורים. לאחר כל סיפור נעצור ונשאל: מה הייתה הטעות בסיפור? לאיזה מהמקורות היא מתאימה?
- נערוך סבב בו כל קבוצה תציג את סוף הסיפור שחיברה או את ההצגה שהכינה.

סיכום: שמחה נכונה - שמחה בתבונה (מליאה)

- נכתוב על הלוח את הפסוק "עֲבַדוּ אֶת ה' בְּיִרְאָה; וּגִילוּ בְּרַעְדָּה".
- נשאל את התלמידים: האם אתם יודעים מהיכן לקוח פסוק זה או מי אמר אותו?
- נאזין למספר תשובות ונאמר שפסוק זה נאמר על-ידי דוד המלך ונכתב בתהילים ב', י"א.
- נשאל: מה פשר המילים "גילו ברעדה"?
- נאפשר לתלמידים לענות ונסכם: "גילו" פירושו "שמחו", מהמילה גילה. "רעדה" מבטאת יראה ופחד (אדם שפחד לפעמים רועד).
- נסב את תשומת לבם של התלמידים לסתירה בין השמחה ליראה. נסביר כי בפסוק זה יש רמז לכך שכשאנחנו שמחים אנו עלולים להיסחף ולעשות טעויות מרוב התלהבות ורצון טוב לשמוח ולשמח, לכן כשמחים תמיד צריך גם קצת לחשוש ולהיזהר. חשוב לנהוג בתבונה ולבדוק את עצמנו.

בע"ה
שמחה, שכבה צעירה
מתבוננים ובוניס, ולשמחה זו מה היא עושה
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

- נכתוב בגדול על הלוח את המילה "שמחה" כשכל אות בשורה אחרת (כתיבה בטור ולא בשורה).
- נאמר לתלמידים כי במילה "שמחה" טמונים רמזים לארבעת הדברים שלמדנו שיש להזהר מהם בשעת השמחה.
- נאפשר לתלמידים להזכיר מהם ארבעת הדברים וניתן להם לנחש כיצד הם נרמזים במילה זו.
- לאחר מכן נסכם ונכתוב ליד אותיות המילה שמחה :
 - ש - שמרנו על בריאותנו.
 - מ - מצוות הקפדנו וקיימנו.
 - ח - חברים לכבד הקפדנו.
 - ה - השחתה - ממנה נמנענו.
- נברך את תלמידינו שיזכו לחיים מלאי שמחה מתוך זהירות ותבונה.

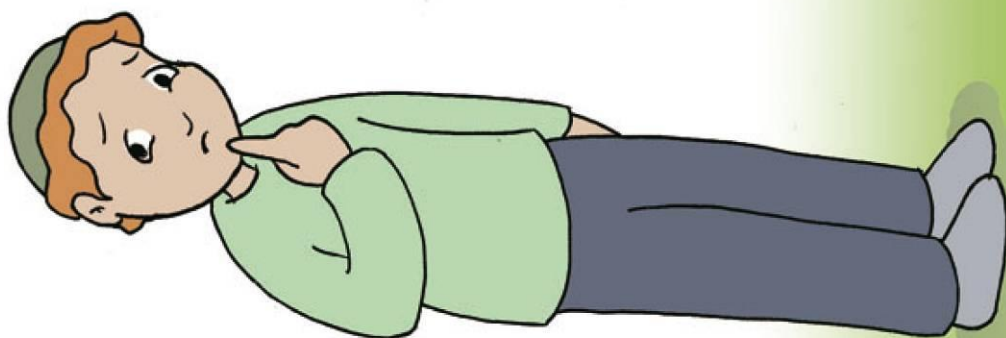

עַל־תִּתֶּנָּהּ
לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל

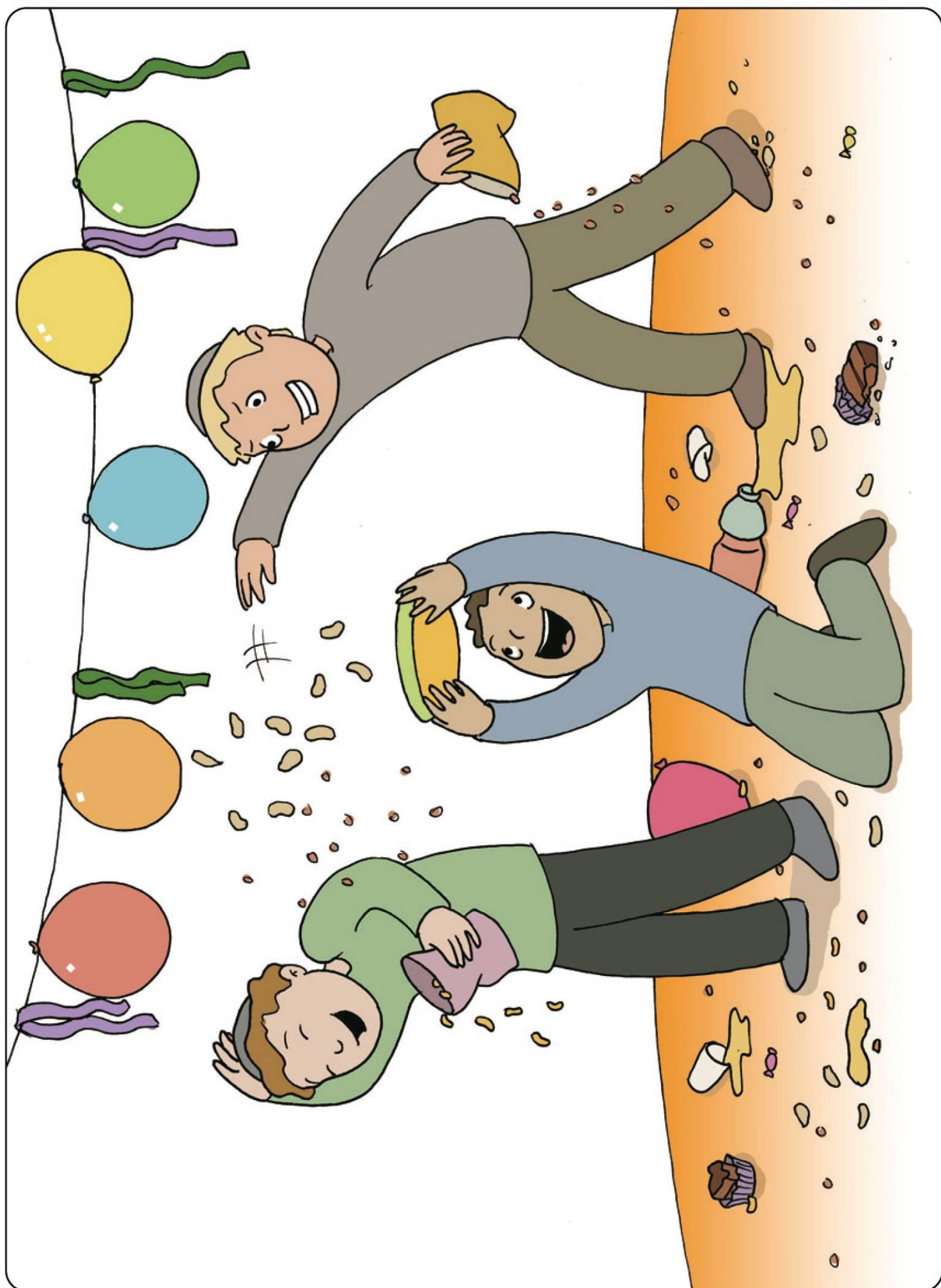
הַשְׂמֵחַ לַעֲבֹד
וְלַעֲמֹל

עצמאות

עַל־הַיָּדֵי הַזֵּהוּ אֵלֶיךָ
וְעַל־הַיָּדֵי הַזֵּהוּ אֵלֶיךָ
וְעַל־הַיָּדֵי הַזֵּהוּ אֵלֶיךָ
וְעַל־הַיָּדֵי הַזֵּהוּ אֵלֶיךָ

ספור 1

רננה נכנסה לכיתה בהפסקה וראתה שחברותיה משעממות. היא החליטה לעורר אותן ולשמן.

"ראיתן את הפיג'מה של שרי שלנו? היא ישנה אצלי שבוע שעבר וראיתי שיש לה פיג'מת 'מיקי מאוס'. איזה צחוק! ממש כמו בגן ילדים. והיא נעצרת במוצץ כדי להרדם. ממש לא האמנתי!"

כל הילדות פרצו בצחוק רם.

"אתן רואות שהיה כדאי לספר לכן? הרי 'מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד'!"

1. איזו מטרה טובה הייתה לרננה?

2. איזה מקור שכחה רננה?

3. חברו סוף חדש לספור.

ספור 2

לאחר השעור על השמחה כתב גלעד ביומנו:

"למדתי שכל כך חשוב לשמח ולשמן עד שהחלטתי לנסות את שיא השמחה וככה להתקרב לה. החלטתי לקחת את האופנים ולעלות אתם לרחוב הכי תלול בשכונה, וכשאגיע לראש הרחוב אתחיל לרכב ממש מהר, ארים ידיים לשמים ולא אעצר. זה יהיה כף! ממש שמח!!!"

1. איזו מטרה טובה הייתה לגלעד?

2. איזה מקור שכח גלעד?

3. חברו סוף חדש לספור.

ספור 3

רנה ספורה לסבתה על ההתרגשות והמהומה שהיתה בכתה היום כשהן סימו-
את חמט שמות:

"כל התלמידות צעדו בחלצות לבנות לכון אולם ההתעמלות.
המורה חזרה על הפסוק האחרון בחמט וכלנו צעקנו במלא גרון "חוק חוק
ונתחזק!!!"

ואז התחילו הרקודים. מרב שמחה החלו התלמידות לקפץ על השלחנות. מזל
שרק שלושה מהשלחנות נשברו."

1. איזו מטרה טובה היתה לתלמידות?
2. איזה מקור שכחו התלמידות?
3. חברו סוף חדש לספור.

ספור 4

ששון השתתף בשמחת הארוסים של אחיו הגדול. למרות בקשותיה החוזרות
ונשנות של אמו הוא התעקש להשאיר עד שאחרון האורחים הלך, וגם אז לא
ויתר על פתיחת הפתנות שהמשיכה עד לשעת לילה מאחרת. "מצוה לשמח
חתן וכלה ואני לא מתכוין להפסיד את המצוה הזו בשום פנים ואופן!". בבקר
לא היה לאמא שום סכמי להעיר אותו לתפלה.

1. איזו מטרה טובה היתה לששון?
2. איזה מקור שכח ששון?
3. חברו סוף חדש לספור.